

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2015, declarate de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului, de inculpat și de partea vătămată Valeriu Luncari, în cauza penală în privința lui

Harcomici Vladimir Vladimir, născut la
24 februarie 1968, domiciliat mun. Bălți,
str. Kiev 17.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.08.2014 - 02.04.2015;

Instanța de apel: 04.05.2015 - 22.07.2015;

Instanța de recurs: 11.09.2015 - 24.02.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 02 aprilie 2015, Vladimir Harcomici a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, fără amendă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Vladimir Harcomici, în mod intenționat, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, la 17 iunie 2014, aproximativ la ora 12.15, aflându-se în apropierea intrării în încăperea centrului optic „Medopteh” SRL, amplasat pe adresa mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare nr. 6/21, folosindu-se de faptul că Valeriu Luncari este în stare de ebrietate alcoolică, în mod deschis, i-a sustras de pe degetul mâinii stângi inelul de logodnă, din aur, la prețul de 2100 lei și din buzunarul cămășii banii în sumă de 400 lei, după care a părăsit locul săvârșirii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate Valeriu Luncari o pagubă materială considerabilă, în sumă de 2500 lei.

3. Sentința a fost contestată cu apel de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului și de inculpatul Vladimir Harcomici, care au solicitat:

- ***avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului Vladimir Harcomici***, casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile incriminate lui Vladimir Harcomici să fie recalificate în baza art. 187 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului în legătură cu împăcarea părților.

În motivare a invocat că, organul de urmărire penală greșit a calificat acțiunile lui Vladimir Harcomici, ori, chiar la faza de urmărire penală, partea vătămată a primit o parte din bani și a depus o cerere către organul de urmărire penală, privind încetarea procesului penal în legătură cu faptul că, nu are pretenții față de inculpat și suma de

2500 lei nu este considerabilă.

După finisarea urmăririi penale, în interesul inculpatului a depus cerere prin care a solicitat recalificarea acțiunilor lui Vladimir Harcomici în baza art. 187 alin. (1) Cod penal și încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, însă prin ordonanța procurorului cererea a fost respinsă ca neîntemeiată, iar dosarul a fost expediat în instanța de judecată.

A mai invocat că, la 08 octombrie 2014, inculpatul Vladimir Harcomici și partea vătămată Vladimir Luncari, au semnat o tranzacție de împăcare, conform căreia ultimul a primit 800 lei, astfel fiindu-i reparat integral prejudiciul material cauzat, totodată reconfirmând că suma de 2500 lei pentru el nu este considerabilă, deoarece i-a fost sustras inelul de căsătorie, care nu prezintă o valoare considerabilă, fiindcă este divorțat.

La fel, partea vătămată a solicitat ca inculpatul să nu fie pedepsit aspru.

A susținut că, plângerea a fost scrisă de ofițerul de urmărire penală și nu de partea vătămată, care nici nu înțelege semnificația cuvântului considerabil.

A indicat apelantul că, inculpatul a recunoscut vina și s-a căit sincer de cele săvârșite;

- **inculpatul Vladimir Harcomici**, casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin să fie recalificate acțiunile sale din art. 187 alin. (2) în prevederile art. 187 alin. (1) Cod penal.

În motivarea apelului a indicat că, partea vătămată nu are careva pretenții față de el și l-a iertat, totodată a depus cerere de împăcare, însă instanța n-a ținut cont de aceasta.

La fel, prima instanță nu a ținut cont de faptul că nu are antecedente penale și că este grav bolnav.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2015, au fost admise apelurile declarate de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului și de inculpatul Vladimir Harcomici, din alte motive decât cele invocate, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre în partea stabilirii pedepsei potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Vladimir Harcomici a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, cu stabilirea pedepsei 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

În rest sentința a fost menținută.

La adoptarea soluției, instanța de apel a statuat că, prima instanță a stabilit în mod corect starea de fapt și de drept, descriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, indicând probele pe care se întemeiază vinovăția inculpatului Vladimir Harcomici și determinând just încadrarea juridică a faptei săvârșite, a apreciat măsura de pedeapsă aplicată inculpatului, ținând cont de gradul de pericol social al faptei săvârșite, personalitatea inculpatului, care anterior a fost judecat, se află la evidența medicului narcolog din 14.06.2011 cu diagnoza - narcomania opiate, a ținut cont de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea.

Totuși, instanța de apel a reținut că, prima instanță neîntemeiat a stabilit inculpatului tipul închis al penitenciarului în care acesta urmează să execute pedeapsa, motivând că, conform sentinței Judecătorei Bălți din 27 mai 2008, Vladimir Harcomici a fost condamnat în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, infracțiune care face parte din categoria celor ușoare, la 1 an 7 luni închisoare, iar prin încheierea Judecătorei Soroca din 04 septembrie 2009, devenită irevocabilă la 21 octombrie

2009, acesta a fost liberat condiționat de pedeapsă înainte de termen cu 3 luni 22 zile.

Totodată, infracțiunea prevăzută de art. 187 alin. (2) Cod penal, pentru care Vladimir Harcomici a fost condamnat prin sentința contestată, prevede pedeapsa închisorii de la 5 la 7 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale și care, conform art. 16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave.

În acest context instanța de apel a menționat că, antecedentele penale a lui Vladimir Harcomici au fost stinse la 21 octombrie 2011, iar infracțiunea a fost săvârșită la 17 iunie 2014, deci inculpatul urma să execute pedeapsa în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel a specificat că, prima instanță prin analiza declarațiilor părții vătămate în coroborare cu circumstanțele de fapt ale cauzei, corect a apreciat prejudiciul cauzat părții vătămate ca fiind considerabil, ori conform art. 126 alin. (2) Cod penal, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii, drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

5. Decizia a fost contestată cu recurs de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului, de inculpatul Vladimir Harcomici și de partea vătămată Valeriu Luncari, care au solicitat:

- **avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului Vladimir Harcomici**, în temeiul pct. 6), 11), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunile lui Vladimir Harcomici să fie recalificate în baza art. 187 alin. (1) Cod penal și încetarea procesului în legătură cu împăcarea părților.

În motivare a invocat că, atât prima instanță, cât și instanța de apel, au admis o eroare gravă de fapt prin stabilirea eronată a valorii prejudiciului în sumă de 2500 lei ca fiind unul considerabil, care a dus la calificarea greșită a faptelor săvârșite de inculpat și respectiv, a afectat soluția acesteia, Vladimir Harcomici fiind condamnat la o pedeapsă mult mai aspră.

Stabilirea corectă a valorii prejudiciului material a fost determinantă pentru calificarea corectă a faptelor infracționale săvârșite de inculpat, ori, pedeapsa pentru infracțiunea prevăzută de art. 187 alin. (1) Cod penal, este de la 2 la 5 ani închisoare, în cazul dat fiind posibilă și împăcarea părților, iar pentru art. 187 alin. (2) Cod penal, pedeapsa este mai aspră, de la 3 la 7 ani închisoare, unde împăcarea nu este posibilă.

Susține că, instanța nu a ținut cont de poziția părții vătămate care este una fundamentală la aprecierea prejudiciului și care a relatat, la toate etapele procesului penal, că pentru el prejudiciul material cauzat nu este unul considerabil;

- **inculpatul Vladimir Harcomici**, fără a invoca careva temeii din cele 16 prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului în legătură cu împăcarea părților.

În motivare a invocat că, partea vătămată a menționat că s-a împăcat cu inculpatul și careva pretenții de ordin material față de inculpat nu are, însă instanța de apel nu a luat în considerație acest fapt.

A mai menționat că, față de el nu a fost aplicat art. 364 Cod de procedură

penală.

Subsidiar a menționat că, este invalid de gradul II;

- **partea vătămată Valeriu Luncari**, fără a invoca careva temeii din cele 16 prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri privind încetarea procesului în legătură cu împăcarea părților, invocând că careva pretenții de ordin material față de inculpat nu are.

6. Pe marginea recursurilor depuse de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului și de inculpatul Vladimir Harcomici, a prezentat referință procurorul care s-a expus pentru respingerea acestora, menționând că, argumentele invocate de recurenți au format obiect de judecare în instanța de apel care, respectând prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, toate probele primind o apreciere la justa lor valoare.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, luând în considerație și argumentele expuse în referință, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

După cum rezultă din materialele dosarului, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a fost pronunțat la 22 iulie 2015 în prezența avocatului Igor Ciuru și inculpatului Vladimir Harcomici, fapt ce direct rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.154-158), iar odată cu pronunțarea dispozitivului, ultimii au fost înștiințați despre faptul că decizia motivată va fi pronunțată la 19 august 2015, ora 09:00.

Cu toate că avocatul inculpatului a fost înștiințat în mod legal despre data și ora pronunțării deciziei motivate, instanța de recurs atestă că la data și ora stabilită, avocatul Igor Ciuru nu s-a prezentat în ședință, din motive necunoscute.

Conform materialelor dosarului, decizia instanței de apel a fost pronunțată integral la 19 august 2015, fiind în aceeași zi înmănată copia acesteia, contra semnătură inculpatului Vladimir Harcomici (f.d.164).

În atare împrejurări, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțate la 19 august 2015 expiră la 21 septembrie 2015, însă avocatul a depus recursul la 23 septembrie 2015, cu toate că a avut posibilitate reală să declare recursul ordinar în termenul stabilit de lege.

Prin urmare, Colegiul penal constată că recursul în cauză a fost declarat după expirarea termenului de 30 de zile de la data pronunțării deciziei motivate, adică recursul vizat este declarat peste termenul legal stabilit de lege.

Astfel, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv.

Cu referire la recursurile declarate de inculpatul Vladimir Harcomici și de partea vătămată Valeriu Luncari

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestora în cazul în care constată că sunt vădit neîntemeiate.

Inculpatul cât și partea vătămată, în recursurile declarate, solicită casarea deciziei cu pronunțarea unei hotărâri de încetare a procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Astfel, Colegiul penal ține să menționeze că, potrivit alin. (2) art. 109 Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

O primă condiție pentru înlăturarea răspunderii penale în rezultatul împăcării este voința părții vătămate și a făptuitorului (bănuitului, învinuitului ori inculpatului în dependență de faza procedurii penale).

Inițiativa poate interveni de la oricare din aceștia.

Împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și a inculpatului.

În această privință, este de observat că împăcarea are caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce.

Potrivit art. 109 alin. (1) Cod penal, împăcarea înlătură răspunderea penală numai în cazul săvârșirii infracțiunii ușoare ori mai puțin grave, iar în cazul minorilor și pentru o infracțiune gravă.

La caz se reține că infracțiunea prevăzută de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, săvârșită de Vladimir Harcomici, prevede ca pedeapsă închisoarea de la 2 la 6 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale, și care potrivit art. 16 Cod penal, se califică ca infracțiune gravă.

Deci, la caz împăcarea nu poate avea loc fiindcă contravine prevederilor legale.

Totodată, inculpatul a indicat în recurs că în privința sa nu a fost aplicat art. 364 Cod de procedură penală, însă Colegiul penal, reține că inculpatul a avut în vedere prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, care prevede examinarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ori inculpatul în cadrul ședinței de judecată în prima instanță a recunoscut vina pe deplin.

În acest context Colegiul penal ține să menționeze că, conform art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală, inculpatul poate solicita judecarea cauzei conform procedurii simplificate printr-un înscris autentic, însă la materialele cauzei penale nu se regăsește un astfel de înscris, precum și nici din procesele-verbale ale ședințelor de judecată nu rezultă că acesta ar fi solicitat ca cauza să fie examinată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Așadar, odată ce inculpatul nu a solicitat ca cauza să fie examinată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța de judecată nu poate aplica în privința acestuia prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, din oficiu, doar pentru simplul fapt că inculpatul a recunoscut vina în săvârșirea faptei incriminate, care însă a fost reținută ca circumstanță atenuantă.

La fel, se reține că în textul recursului inculpatul a indicat că este invalid de gr. II, fapt care a fost luat în considerație de către instanțele de fond la stabilirea

pedepsei, însă Colegiul penal ține să menționeze că în privința acestuia nu a fost stabilită pedeapsa complementară sub formă de amendă.

În urma celor indicate supra, Colegiul penal conchide că argumentele invocate de recurenți nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate pe caz și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea recursurilor declarate de inculpatul Vladimir Harcomici și de partea vătămată Valeriu Luncari, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Igor Ciuru în numele inculpatului, de inculpat și de partea vătămată Valeriu Luncari, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2015, în cauza penală în privința lui *Harcomici Vladimir Vladimir*, din motiv că, recursul avocatului Igor Ciuru este declarat peste termen, iar recursurile inculpatului și părții vătămate Valeriu Luncari, sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 martie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev